

Toimenpideoite TPA 81/2018 vp

Ville Tavio ps

Toimenpideoite Suomen irtautumisesta Euroopan unionin yhteisestä turvapaikkapolitiikasta

Eduskunnalle

Kuluvan eduskuntakauden aikana käynnistynyt siirtolaiskriisi on osoittanut, että koko Euroopan unionin yhteisessä turvapaikkapolitiikassa on vakavia vikoja.

Siirtolaiskriisin alkaminen oli vain ajan kysymys. Kriisi oli seuraus niistä poliittisista valinnoista, joita päättäjät olivat tehneet paljon aiemmin. Massasiirtolaisuus ei ole väistämätön luonnonvoima eikä välttämätön seuraus maailman ongelmista, vaan ihmisten aikaansaannos, johon voidaan puuttua turvapaikkalinjauksilla ja rajavalvonnalla.

Sotaa, köyhyyttä ja nälänhätää on ollut maailmassa aina, mutta silti turvapaikanhakijoiden määrät ovat nousseet vasta hiljattain. Afrikasta ja Lähi-idästä ei saapunut suuria ihmisjoukkoja Suomeen 1960-, 1970- ja 1980-luvulla. Silloinkin noilla alueilla kärsittiin ja Suomi oli vauraiden maiden joukossa.

Vuonna 1995 tapahtuneen EU:hun liittymisen jälkeen Suomi on luovuttanut EU:lle ylimmän lainsäädäntövallan ja tuomiovallan.

Käytännössä EU:n yhteinen turvapaikkapolitiikka on merkinnyt kansallisen päätäntävallan siirtämistä yhä enemmän EU:n käsiin. EU:n yhteinen turvapaikkapolitiikka on sitovaa EU-lainsäädäntöä, joka edellyttää EU-jäsenmaalta turvapaikanhakijoiden vastaanottoa ja määrää heille annettaviksi kattavat palvelut.

EU:n lainsäädäntö estää Suomea ylläpitämästä rajakontrollia ja edellyttää turvapaikanhakijoiden päästämistä maahan. Massasiirtolaisuuden salliminen on tarkoituksellista ja tahallista.

Vuonna 2015 EU avasi ulkorajansa laajemmin kuin koskaan aiemmin. Siirtolaisten rekisteröinti epäonnistui, tulijoiden taustoja ei tunnettu eikä yhdessä sovittuja sisäisiä siirtoja tehty määräajan puitteissa, vaikka Suomi hoiti oman osansa niistä.

Tehoton reagoiminen kriisiin osoitti unionin päätöksenteon kankeuden. Tehottomuus ja hitaus varjostavat myös tuleviin siirtolaisvirtoihin varautumista.

EU:ssa on jo pitkään pyritty yhteisen turvapaikkapolitiikan luomiseen. Unioni on vuodesta 1999 alkaen työskennellyt yhteisen turvapaikkajärjestelmän (Common European Asylum System,

Toimenpidealoite TPA 81/2018 vp

CEAS) parissa. Hanke alkoi lainsäädäntöä ja turvapaikkasäädöksiä harmonisoimalla. Siihen kuului myös Euroopan pakolaisrahaston perustaminen.

Vuonna 2010 perustettiin Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto EASO, jonka johdolla yhteistä järjestelmää on edelleen kehitelty tiivistämällä jäsenvaltioiden välistä käytännön yhteistyötä.

Kansainvälistä suojelua hakevien hallitsematon ja määrältään ennustamaton saapuminen EU:n alueelle on kuormittanut sekä jäsenvaltioiden että koko unionin yhteistä turvapaikkajärjestelmää.

Komissio esitteli 6.4.2016 Euroopan turvapaikka- ja maahanmuuttolainsäädännön rakenteellisen uudistamisen painopisteet tiedonannossaan "Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistaminen ja laillisten maahanpääsylväylien kehittäminen". Komission keskeisiä ehdotuksia ovat ehdotus turvapaikkamenettelydirektiivin korvaamiseksi asetuksella, jolla yhdenmukaistetaan jäsenvaltioissa käytettävät erilaiset menettelyt; ehdotus aseman määrittelyä koskevan direktiivin korvaamiseksi asetuksella, jolla vahvistetaan suojelua tarvitsevien henkilöiden aseman tunnustamista; sekä ehdotus vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin tarkistamiseksi, jotta voitaisiin entisestään yhdenmukaistaa vastaanotto-olosuhteita EU:ssa.

Euroopan unionissa asetus poikkeaa direktiivistä siten, että asetus on osoitettu kaikille. Toisin kuin direktiivi asetus on voimassa jäsenmaissa sellaisenaan.

Jatkuvasti voimassa oleva ja yhdenmukainen turvapaikanhakujärjestelmä toimii jo silkkalla olemassaolollaan houkuttimena massasiirtolaisuudelle. Tulijoiden joukossa on myös runsaasti perusteettomia hakemuksia jättäviä henkilöitä, mutta hylättyjä turvapaikkapäätöksiä saaneita henkilöitä on vaikeaa poistaa unionin alueelta.

EU on kyvytön toteuttamaan omia tavoitteitaan käytännössä, koska ne ovat epärealistisia. Euroopan komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker esitti viime vuonna, että rajavalvontavirasto Frontexin rajavartijamäärä kasvatetaan 1 500:sta jopa 10 000 henkilöön. Osa jäsenmaista ei halua ylikansallisten rajavartioiden ottavan ohjia kansallisilta rajavalvojilta.

Epärealistinen on myös EU:n uudelleensijoitusohjelma. EU-maat sopivat syyskuussa 2015 siirtävänsä 160 000 turvapaikanhakijaa pahimmin kuormittuneista maista. Puolitoista vuotta myöhemmin todettiin, että Kreikasta ja Italiasta, jotka lähinnä sijaintinsa takia kantoivat suurimman osan unioniin saapuneista turvapaikanhakijoista, on sijoitettu muihin EU-maihin vain alle 14 500 turvapaikanhakijaa ohjelman kautta.

Järkevä kansakunta pyrkii keksimään itse ratkaisuja — varsinkin silloin, kun unionitasolla keksityt ratkaisut eivät toimi. Esimerkiksi Itävalta julisti oma-aloitteisesti vuonna 2017 tehneensä jo oman osuutensa siirtolaiskriisissä. Tanska on ulkona EU:n turvapaikkapolitiikasta, vaikka on unionin jäsenvaltio. EU:n ulkopuolisista maista myöskään esimerkiksi Norja ja Sveitsi eivät ole sidottuina EU:n turvapaikkalainsäädäntöön.

Jos maahanmuuttopolitiikasta tahdotaan tehdä vastuullista ja kestävää, Suomi tarvitsee oikeuden päättää omasta turvapaikkapolitiikastaan.

Toimenpideoite TPA 81/2018 vp

Euroopassa tulee tavalla tai toisella antaa turvapaikkapolitiikka kansallisvaltioiden käsiin. Tämä saattaa tapahtua valtio kerrallaan, ellei unionitason päättäjien enemmistö kannata muutosta.

Turvapaikkapolitiikan siirtyessä kansallisiin käsiin täytyy rajavalvontaakin uudistaa. Suomella on tähän liittyvää osaamista, merkittävät asevoimat ja älykästä teknologiaa, joten Suomi kykenee halutessaan estämään ilman matkustusasiakirjoja saapuvien henkilöiden rajanylitykset.

Suomen tulee aloittaa neuvottelut EU:n kanssa irtautuakseen EU:n yhteisestä turvapaikkapolitiikasta. Neuvotteluissa tulee pitää esillä kaksi vaihtoehtoa: EU päästää Suomen harjoittamaan itsenäistä maahanmuuttopolitiikkaa tai Suomi eroaa Euroopan unionista.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin aloittaakseen neuvottelut Euroopan unionin kanssa siitä, että Suomi irtautuu EU:n yhteisestä turvapaikkapolitiikasta.

Helsingissä 27.2.2019

Ville Tavio ps